

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 26

Заснований в 1996 році

Рівне – 2003

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 26. — Рівне: РДГУ, 2003. — 170 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії педагогіки, психології, дидактики, історії педагогіки, методики навчання, виховання, розвитку, трудової та графічної підготовки і профорієнтації дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, вихователів, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Хом'як Іван Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

***Янциур Микола Сергійович** – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).*

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Воробйов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний університет „Рівненський економіко-гуманітарний інститут” ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Левківський Михайло Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Житомирський державний педагогічний університет ім. Івана Франка);

Лисенко Неля Василівна – доктор педагогічних наук, професор (Прикарпатський державний педагогічний університет ім. В. Стефаника);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Мітюров Борис Никифорович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – кандидат психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут удосконалення вчителів);

Пальчевський Степан Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №9 від 25.04.2003 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 07 — 7.
університет, 2003

© Рівненський державний гуманітарний

запропоновані педагогом.

Коригуванням звукової культури мовлення дітей передбачається насамперед, виправлення вад звуковимови і розвиток мовного дихання. Правильні звуковимова і мовне дихання є підґрунтям для виховання інших чинників звукової культури мовлення.

Коригування звуковимови дітей проводиться за такими послідовними етапами:

I етап – виконання підготовчих вправ для губ, язика, м'якого піднебіння. Дихальні вправи. Розвиток фонематичного слуху.

II етап – постановка звука (укладення язика та губ у потрібне положення і правильна артикуляція звука).

III етап – автоматизація (закріплення) звука в складах (закритих, відкритих, між двома голосними).

IV етап – автоматизація звука в словах (звук на початку слова, в середині і в кінці слова, в позиції зі збігом приголосних звуків).

V етап – диференціація (розрізнення) звука з парним йому звуком у складах, словах.

VI – етап – автоматизація звука у віршах, приказках, казках, оповіданнях, іграх.

VII – етап – автоматизація звука в розмовній мові.

Логоказка може ефективно використовуватися на I, V, VI етапах. Які ж основні методи і прийоми її використання? У коригуванні звукової культури мовлення важливо, щоб дитина мала добре розвинений фонематичний слух. На підготовчому етапі постановки звука педагог може запропонувати дошкільнику чи школяру взяти участь у дидактичних іграх. Слухаючи логоказку у виконанні дорослого, дитина сплескує в долоні або піднімає сигнальну картку тоді, коли почує [...] звук. Важливо застерегти учня від його промовляння, оскільки такий прийом попередить вправлення у недосконалій вимові. Якщо завдання виконується успішно, гру доцільно ускладнити: запропонувати дитині виділити певний звук у словах із близькими за характером звуками.

Найбільш ефективною формою співпраці дорослого і дитини є індивідуальні заняття у позаурочний час.

На V, VI етапах логоказку доречно використовувати для бесід із підгрупою дітей, що мають спільні вади звукової культури мовлення, для переказування, інсценування. Вона може стати підґрунтям дидактичних, режисерських, сюжетно-рольових, рухливих ігор, художньої діяльності.

Як свідчать наші спостереження, присутність ровесника підвищує рівень самоконтролю за правильністю мовлення. Майстерність педагога у використанні логоказки визначається рівнем інтересу дітей до мовного матеріалу, їхнім прагненням до співпраці з дорослим, потребою в удосконаленні власного мовлення.

Аналіз теоретичного дослідження окресленого питання, його практичної реалізації педагогами дошкільних закладів і вчителями початкових класів загальноосвітньої школи дозволяє стверджувати, що методика використання логоказки в коригуванні звукової культури мовлення дітей вимагає ґрунтовного розроблення як одного з ефективних засобів навчальної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борова В.С. Актуальні питання гуманізації процесу коригування звукової культури мовлення дітей // Науковий вісник Чернівецького університету. Випуск 67. Педагогіка і психологія, 1999. – С. 127-133.
2. Борова В.С. Методика виправлення вад звуковимови у старших дошкільників та молодших школярів // Наша школа. – 1998, № 6. – С. 75-79.
3. Боровая В.Е. Некоторые вопросы корригирования звуковой культуры речи детей // Наука о дошкольном детстве – традиции и современность. Материалы Международной конференции. – М.: 2000. – С. 94-95.
4. Быстрова Г.А., Сизова Э.А., Шуйская Т.А. Логоказки. – СПб.: КАРО, 2001. – 128с.
5. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з довколишнім у дошкільному закладі / За ред. А.М.Богуш. – К.: Вища школа, 1992. – 414с.
6. Паскаль О.В. Педагогічне коригування вимовних навичок російського мовлення учнів перших класів. Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Одеса, 1998. – 16с.
7. Сергеева Т. Логопедические сказки-помощницы // Дош. Воспитание. – 1999. – № 4. – 2001. – № 2; №10. – С. 75-83.
8. Федоренко Л.И. Закономерности усвоения родной речи. – М.: Просвещение, 1984. – 24с.

Одержано редакцією 17.03.2003

УДК: 372.61 Н.В.Маліновська

ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ

Мовна підготовка до школи є одним із важливих аспектів готовності дітей до систематичного вивчення основ шкільних наук, яка не може бути повноцінною без належного рівня розвитку мовлення. Мовна готовність дітей до школи охоплює кілька компонентів: правильну звуковимову, вміння вільно спілкуватися з однолітками й дорослими, наявність знань і уявлень про довкілля.

Майбутні школярі мають оволодіти певним лексичним запасом у 3-3,5 тисячі слів. Словникова робота в

дошкільному закладі ведеться з урахуванням розширення активного словника, розуміння значення слів і їх відтінків. Дошкільників знайомлять із багатозначністю слова, щоб забезпечити точність у її використанні. Розвиток у дітей умінь вживати слова й словосполучення відповідно до контексту мовної ситуації сприяє розвитку вмінь вільно обирати мовні засоби в побудові зв'язного висловлювання, вільно користуватися словами й пов'язувати їх за змістом.

Удосконалення мовлення дітей відбувається за рахунок його інтенсивного збагачення тематичними рядами слів під час організації занять з рідної мови, математики, образотворчої та інших видів діяльності дошкільників (ігрової, трудової, побутової). Поповнення словника, здійснюється і через введення у мовлення дітей логічних рядів слів, розміщених у міру наростання (або зменшення) абстрагованості смислу, за родовидовими співвідношеннями (яблуко – фрукт – плід).

У старшому дошкільному віці вдосконалення мовлення дітей відбувається через збагачення семантичними рядами слів: антонімами (гірко – солодко, холодний – гарячий), синонімами (гарний, красивий), омонімами (ручка – дитяча, для письма, від дверей, від валізи), паронімами (одягти – надягти), багатозначними словами (людина йде, роки йдуть). Отже, посилюється робота над точністю висловлювання, розрізненням смислових відтінків слів. Для практичного засвоєння семантичних рядів слів дітям досить ознайомитися з ними у художніх творах, оперувати у дидактичних іграх та вправах, адекватно вживати у спілкуванні з дорослими та ровесниками.

Практичне оволодіння тематичними, логічними, семантичними розрядами слів допомагає дітям під час навчання в школі розпізнавати лексичні одиниці, спираючись на власний емпіричний розмовний досвід. У процесі засвоєння мовлення діти оволодівають навичками творення і вживання граматичних форм. Формування граматичної будови мовлення дитини-дошкільника – це морфологічна робота (зміна слів за родами, числами, відмінками), засвоєння словотворення (утворення одного слова на основі іншого з допомогою спеціальних засобів), усвідомлення синтаксичних знань (побудова простих і складних речень).

Ефективними методами розвитку граматичних навичок у дошкільників є дидактичні ігри та вправи, переказування оповідань, читання віршів, складання дітьми розповідей за групою слів, на задану тему, а також розповіді з використанням слова, в якому діти допускають помилку. Поряд з формуванням граматичних навичок у дітей розвиваються і навички логічного мислення, оскільки за допомогою граматичних форм виражаються логічні відношення дійсності (часові, причинні, наслідкові та інші). Граматичні навички дітей дошкільного віку становлять основу під час засвоєння граматики та стилістики в школі. Так, інтуїтивне засвоєння у цьому віці словотворчого значення префіксів без-, за-, при-, пре-, з- (с-), від-, до- та інших, суфіксів – ок-, -очок-, -ечок-, -ист-, -іст- та інш., запам'ятовування, з якими основами вживаються ці суфікси та префікси, необхідні під час морфологічного аналізу слів, а також у вивченні орфографії (пре-, при-, з-, с-).

Випускник дошкільного закладу має володіти правильною вимовою всіх звуків рідної мови, звукосполучень відповідно до орфоепічних норм, наголосів; мати добре розвинений фонематичний слух, що дозволяє диференціювати фонем, володіти інтонаційними засобами виразності мовлення (темп, тембр, сила голосу, логічні наголоси тощо).

З метою розвитку та вдосконалення у дошкільників звукової культури мовлення використовують дидактичні ігри та вправи як провідний метод навчання, а також чистомовки, скоромовки, розповіді із звуконаслідуванням, оповідання, вірші, рухливі ігри, тощо.

Артикуляційно-фонетичні навички є найважливішою передумовою для виконання дітьми звукового аналізу, який здійснюється на слух. Чітка артикуляція звуків необхідна під час осмисленого розпізнавання звуків мовлення та зіставлення їх з буквами.

У подальшому навчанні в школі навички вимови необхідні для формування в учнів орфографічної пильності: позначення ненаголошених голосних в коренях, префіксах, суфіксах, закінченнях; позначення на письмі дзвінких і глухих приголосних, м'яких і твердих, вживання м'якого знака й апострофа, тощо. Інтуїтивне вміння вимовляти склади з наголошеними та ненаголошеними голосними є основою для оволодіння логічним наголосом, інтонацією переліку. Інтонаційні навички необхідні для навчання пунктуації.

Зв'язне мовлення вбирає в себе всі досягнення дитини в оволодінні рідною мовою, у засвоєнні її звукової сторони, словникового складу, граматичної будови.

Мовна підготовка дітей до школи охоплює оволодіння практичними мовленнєвими навичками, удосконалення комунікативних форм і функцій мовленнєвої діяльності, а також усвідомлення мовної дійсності (Ф.О.Сохін) – лінгвістичний розвиток.

Виокремлення цих завдань є важливим у розумовому розвитку в дошкільному дитинстві та водночас вирішальним для наступного вивчення курсу рідної мови у школі.

Усвідомлення мовної дійсності не є суто теоретичним ставленням до мовних елементів і зв'язків, які функціонують у мовленні. Воно не ізольоване від побудови мовленнєвого висловлювання, від мовленнєвих дій. На підставі усвідомлення явищ мовленнєвих навички й уміння переводяться "з автоматичного плану в план довільний, навмисний" (Л.С.Виготський). Це забезпечує ефективність мовленнєвого спілкування й подальшого оволодіння мовою, мовленнєвий розвиток.

Усвідомлення дитиною мовної дійсності, елементів мови відбуваються стихійно, завдяки інтуїтивній

здатності відчувати інтонаційне і смислове закінчення речень, виразальні відтінки фонетичних, лексичних і граматичних мовних значень; запам'ятовувати традицію поєднання мовних одиниць у процесі мовлення; проникати у смисл лексичних і граматичних значень.

Спеціальне формування усвідомлення мовних явищ починає здійснюватись у ході навчання дошкільників, як і першокласників, з поділу речення на слова та навчання звукового аналізу слів.

Старші дошкільники засвоюють елементарні відомості про речення: наша мова складається з речень, речення – зі слів; у реченні може бути різна кількість слів. Слово має значення, смисл, словом ми називаємо, а реченням повідомляємо. Слова в реченні промовляють послідовно, одне за одним. Діти навчаються встановлювати послідовність всіх звуків у словах, давати характеристику звуків (голосний, твердий, м'який приголосний).

Важливим завданням сучасних дошкільних закладів є не лише розвиток у дітей спонтанної інтуїтивної здатності відчувати розчленованість мовлення, а й здатності осмислювати і розуміти мовну дійсність, що виявить себе у наступному – в усвідомленому використанні мови (початкові класи).

Мовлення вдовосконалення дитини зумовлене потребою у спілкуванні. У практиці дошкільного виховання спостерігається суперечність між розумінням важливості спілкування для психічного розвитку особистості дитини та нерозв'язаністю проблем формування самого спілкування як діяльності. В умовах дитячого садка та школи становлення спілкування підміняють проблемою розвитку компонентів мовлення, а це обмежує можливості гармонійного розвитку особистості, зокрема через формування широкого кола комунікативних навичок.

Дошкільний заклад і сім'я мають забезпечити спілкування, яке задовольнить потреби дитини у визнанні, підтримці, любові, активності, нових враженнях. Саме такий характер розвивального впливу, стилю взаємин дорослих з вихованцями змінює мовленнєві висловлювання дітей, сприяє розвитку комунікативно-мовленнєвої діяльності та відповідних здібностей. Фундамент мовного розвитку дитини закладається в сім'ї, адже перші слова, перші речення дитина промовляє в колі близьких людей. К.Д.Ушинський зазначав, що мама, няня, взагалі сім'я – перші наставники дитини в рідній мові. Залучення батьків до роботи над вдосконаленням мовлення майбутніх першокласників, своєчасне і систематичне їх навчання в дошкільних закладах дозволить успішно підготувати дітей до школи на рівні сучасних вимог.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А.М. Речева подготовка детей к школе. – К.: Рад. шк., 1984. – 175с.
2. Калмикова Л. Теоретичні основи і шляхи вдосконалення методики мовленнєвої підготовки до школи // Початкова школа.– 2002. – №20. – С. 10-12.
3. Психология детей дошкольного возраста /Под ред. А.В.Запорожца и Д.Б.Эльконина. – М.: Просвещение, 1964. – 169с.

Одержано редакцією 03.02.2003

УДК: 372. 321 (07) 811 Р.І.Якимчук

КОРЕКЦІЯ МОВЛЕННЯ ПЕРШОКЛАСНИКІВ

Повноцінність і краса висловленої думки характеризується образністю і виразністю, емоційністю та інтонаційною насиченістю. Відсутність таких характеристик у мовленні чи наявність певних вад робить його бідним, невиразним. Тому своєчасне оволодіння мовою – основа розумового розвитку дитини, запорука повноцінного спілкування з людьми. Дошкільники оволодівають рідною мовою в зв'язку з пізнанням навколишнього світу. На основі мови та її смислової одиниці - слова - формуються та розвиваються усі психічні функції дитини (почуття, пам'ять, уява, мислення, тощо). Розвиток мовлення становить основне завдання у вихованні дітей дошкільного віку і підготовці їх до навчання у школі.

Досягнутий рівень психічного розвитку дитини шести років визначає її готовність до навчання в школі та успішного оволодіння новими для неї вимогами.

Особливості культури мовлення шестирічних школярів.

Діти вміють висловлювати словами свої думки про навколишнє, можуть давати питання і відповідати на інші, уважно слухають цікаве оповідання чи бесіду, розуміють почуте. Та варто поставити перед ними завдання розповісти про почуте (що зрозумів? що схвилювало?), як відразу виникають труднощі. Причина їх у бідності мовлення, особливо у дітей, які мають значні недоліки мовлення. На думку А.С.Винокура, найхарактернішими з них є квапливість, тягучість, часті повторення слів, словосполучень, невідповідне інтонування чи монотонність, надмірна переривчастість, невпорядкованість думки. Такі недоліки пов'язані з особливостями загального психічного розвитку дитини.

Квапливість мовлення виникає внаслідок невміння спокійно висловити свою думку. Дитина спирається швидше на почуття, ніж на слова. А це призводить до плутанини не тільки окремих звуків, а й недомовлянь слів, частини розпочатої думки. Усувається такий недолік, на думку А.С.Винокура, тренувальними вправами на вимову у сповільненому темпі з обов'язковим витриманням пауз,

ЗМІСТ

Передмова.....	4
1. Постоловський Р.М.	5
ЧАСТИНА І. ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.	7
2. Павелків Р.В. Молодший школяр у моральному вимірі міжособистісних відносин.....	7
3. Кіндрат В.К. Формування національної свідомості молодших школярів.....	12
4. Кочкарьова Л.Б. Громадянське виховання молодших школярів.....	17
5. Зубілевич М.І. Формування активної життєвої позиції сучасного підлітка (на прикладі скаутів).....	20
6. Хорошковська О.Н. До проблеми розвитку українського комунікативного мовлення першокласників.....	22
7. Коваль Г.П. Фонетичні знання, уміння та навички у мовно-мовленнєвому курсі початкового навчання української мови.....	24
8. Лещенко Г.П. Мовленнєва компетенція як основний компонент комунікативної україномовної компетенції школярів.....	29
9. Михасюк Т.В. Мовленнєвий розвиток молодших школярів засобами народознавства (на матеріалі народного календаря).....	33
10. Пономарьова К.І. Система лексичних вправ як засіб формування комунікативних умінь молодших школярів.....	36
11. Петрук О.М. Про застосування функціонально-комунікативного підходу під час вивчення граматичного матеріалу.....	39
12. Артемова О.І. Модель розвитку креативного мовлення молодших школярів: теоретичні та практичні аспекти.....	41
13. Шевчук Т.Б. Реалізація лінгвістичного компонента у змісті навчання української мови в початкових класах.....	45
14. Лук'яник Л.В. Етимологічний аналіз як засіб розвитку мовлення.....	48
15. Коченгіна М.В. Пропедевтика складного речення у початкових класах як складова повноцінного мовленнєвого розвитку молодших школярів.....	51
16. Захарчук З.О. Особливості навчання молодших школярів виразно читати.....	54
17. Суржук Т.Б. Диференційоване навчання на уроках читання.....	58
18. Борова В.Є. Логоказка як засіб коригування звукової культури мовлення старших дошкільників і молодших школярів.....	62
19. Маліновська Н.В. Особливості мовної підготовки дітей до школи.....	64
20. Якимчук Р.І. Корекція мовлення першокласників.....	66
21. Прищепа О.Ю. Формування графічних навичок письма у першокласників.....	68
22. Сілков В.В. Теоретико-методичні основи особистісно-зорієнтованого формування поняття числа у молодших школярів.....	70
23. Приймак О.П. Методика вивчення табличного додавання і віднімання з переходом через десяток.....	74
24. Сілкова Е.О. Передумови особистісно-зорієнтованого формування поняття числа у молодших школярів.....	79
25. Гібалова Н.В. Система вправ як засіб диференціації навчання математики в початкових класах.....	82
26. Шутяк В.Г., Шутяк Ж.В. Міжпредметні зв'язки у навчанні молодших школярів (на матеріалі уроків трудового навчання й математики).....	84
27. Шпакова В.С. Врахування вікових особливостей 6-річних першокласників в організації навчальної діяльності.....	88
28. Поніманська Т.І. Формування гуманістичних цінностей у дітей 7-го року життя.....	90
29. Петренко О.Б. Врахування гендерних особливостей молодших школярів у навчально-виховному процесі.....	92
30. Будз М.М. Дитяча музика В.Косенка в естетичному вихованні молодших школярів.....	98
31. Якимчук С.Н. Педагогічні принципи ефективного впливу музики на процес виховання.....	100
32. Рябоконт В.І. Писанкарство на уроках образотворчого мистецтва.....	102
33. Табаровець Л.М. Лінгвістичні засади навчання іноземних мов (початкова школа).....	107
34. Іванова Л.І. Літературна освіта молодших школярів у системі розвивального навчання.....	110
35. Грипич С.Н. Психолого-педагогічні умови морального виховання молодших школярів засобами дитячої літератури.....	112
ЧАСТИНА ІІ. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДО РОБОТИ В УМОВАХ 4-РІЧНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	117
36. Вашуленко М.С. Перспективи модернізації початкової мовної освіти.....	117
37. Гетманчук Н.О. Комунікативна спрямованість вивчення прийменників у курсі української мови вищої школи.....	122

38. Лесняк Н.В. Мовленнєва практика на заняттях образотворчого мистецтва.....	126
39. Богущ А.М. Підготовка студентів до здійснення наступності і спадкоємності дошкільної і початкової ланок у системі неперервної освіти	129
40. Воробйов А.М. Психологічні особливості пізнавальних процесів молодшого школяра	131
41. Безкоровайна О.В. Педагогічні аспекти гуманізації особистості вчителя в умовах демократизації шкільного життя.....	134
42. Литвиненко С.А. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до соціально-педагогічної діяльності	136
43. Янцур М.С. Профорієнтаційна робота вчителями початкової школи.....	138
44. Михальська В.Р. До проблеми функцій вчителя початкових класів (управлінський аспект).....	142
45. Манжелій Н.М. До проблеми забезпечення наступності між дошкіллям і початковою ланкою освіти	145
46. Дичківська І.М. Інноваційна компетентність педагога як показник готовності до впровадження сучасних технологій дошкільної та початкової освіти	147
47. Ярмак Т.М. Інструментальна підготовка майбутнього вчителя музики початкової школи	150
48. Мельник Ю.С. Організація індивідуального навчання в телекомунікаційному освітньому середовищі	152
49. Байбара Т.М. Місце фахової методики у процесі формування педагогічного мислення майбутніх учителів початкових класів	155
50. Можайкіна О.С. Формування особистості неповнолітнього в контексті запобігання протиправної поведінки.....	158
51. Вербець В.В. Соціально-педагогічний моніторинг у навчально-виховному процесі	162
52. Лопухівська А.В. Особливості організації виховної роботи в сільських загальноосвітніх навчальних закладах	164
53. Присяжнюк Н.І. Навчальна домашня робота учнів початкових класів.....	167
54. Трофімчук В.М. Принцип комунікативно-особистісної організації навчальної діяльності у навчанні англійської мови на немовних факультетах.....	170
55. Дуброва А.С. Принцип новизни у комунікативному підході до оволодіння діалогічним мовленням на заняттях англійської мови	171
56. Мороз Л.В. Кушнір Н.В. Особливості перекладу на заняттях з іноземної мови немовних спеціальностей.....	174
Відомості про авторів	176

Наукове видання

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в
закладах освіти

Збірник наукових праць

НАУКОВІ ЗАПИСКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Випуск 26

Заснований в 1996 р.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.

Редактор збірника наукових праць Коваль Г.П.

Технічний редактор Курченко Н.Б.

Комп'ютерна верстка Хомяк О.Л.

Здано до набору 24.03.2002 р. Підписано до друку 25.04.2003 р.

Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 26,83. Обл. вид. арк. 27,23. Замовлення № 18/1. Тираж 100.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31

Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі

Рівненського державного гуманітарного університету

33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 26. — Рівне: РДГУ, 2003. — 170 с.**

ISBN 966 — 7281 — 07 — 7.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії педагогіки, психології, дидактики, історії педагогіки, методики навчання, виховання, розвитку, трудової та графічної підготовки і профорієнтації дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, вихователів, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20